

# ZDRAVOTNICKÉ ZABEZPEČENÍ FRONTU

Zdravotnické zabezpečení vojsk je důležitým druhem zabezpečení soudobého boje a operace. Soudobé podmínky boje a operace vytvářejí i pro řešení zdravotnického zabezpečení novou situaci a přinášejí řadu nových problémů. Protože zdravotnická služba ČSLA při postupné novelizaci předpisů a směrnic i jednotných léčebných postupů vychází ze zásad koaliční doktríny „Rukovodstvo po organizaci medicinského zabezpečení vojsk sojuzny armij na vojennoje vremja“, považují za vhodné uvést některé zásady a principy zdravotnického zabezpečení polních vojsk.

Zdravotnické zabezpečení frontu organizujeme k udržení bojeschopnosti a upevnění zdraví příslušníků vojsk, k včasnému poskytování zdravotnické pomoci raněným a nemocným, k jejich léčení a k nejrychlejšímu vrácení k útvarům, předcházení vzniku a předcházení nemocí u vojsk.

To vše klade na zdravotnickou službu frontu tyto úkoly:

- součinnost se zdravotnickou službou armád při řešení úkolů zdravotnického zabezpečení vojsk;

- organizaci a odsun zasažených a nemocných ze zdravotnických praporů a samostatných zdravotnických oddílů do nemocničních základů frontu;

- dokončení poskytování odborné pomoci a poskytnutí základních druhů specializované lékařské pomoci zasaženým a nemocným ve frontových léčebných zařízeních;

- léčení zasažených a nemocných, nepodléhajících odsunu za hranice frontu, až do úplného uzdravení;

- dočasnou hospitalizaci a léčení zasažených a nemocných, kteří nejsou schopni odsunu;

- přípravu zasažených a nemocných s dlouhou dobou léčení na odsun za hranice frontu;

- účast při likvidaci následků napadení nepřátelskými prostředky hromadného ničení;

- organizaci a uskutečnění hygienických a protiepidemických opatření na celém území, které zaujímají vojska frontu, včetně úplné likvidace ohnisek infekčních onemocnění ve vojscích a mezi místním obyvatelstvem.

Mezi síly a prostředky zdravotnické služby patří: léčebná zařízení, zdravotnické odsunové útvary, protiepidemické útvary a zařízení a zařízení zdravotnického zásobování.

Léčebná zařízení jsou určena pro příjem zasažených a nemocných, k poskytnutí odborné lékařské pomoci a hlavních druhů specializované pomoci, pro hospitalizaci, léčení a přípravu zasažených a nemocných s dlouhou dobou léčení k odsunu do týlu státu. Léčebná zařízení představují různé polní pohyblivé nemocnice (chirurgické, vnitřní, neurologické, infekční, pro lehce raněné, odsunové sběrné).

Z léčebných zařízení se sestavují a rozvinují nemocniční základny.

K frontovým léčebným zařízením patří i samostatné zdravotnické oddíly frontu a útvary specializované zdravotnické pomoci.

Zdravotnické odsunové útvary frontu jsou určeny pro odsun zasažených a nemocných po silnicích a rovněž pro převozy uvnitř nemocniční základny. Zpáteč-

ní cesty využívají pro převozy zdravotnických zařízení a zdravotnického materiálu. Jsou to autobusové zdravotnické prapory a využívají se též vojenské zdravotnické vlaky.

Protiepidemické útvary a zařízení fronty jsou určeny k hygienickým a protiepidemickým opatřením ve vojských frontu a v týlovém pásmu frontu, ke kvalifikovaným mikrobiologickým, hygienickým a toxikologickým vyšetřením, k organizaci a uskutečnění izolačních karanténních opatření a pro posilování zdravotnické služby armády protiepidemickými prostředky.

Zařízení zdravotnického zásobování jsou určena pro zabezpečení vojska zdravotnických zařízení všemi druhy zdravotnického materiálu a zdravotnické techniky.

Orgány velení zdravotnické služby fronty jsou určeny k řízení činnosti podřízených sil a prostředků zdravotnické služby a zahrnují zdravotnickou správu frontu a velitelství nemocničních základů.

Nejdůležitější v práci zdravotnické služby frontu v přípravném období útočné operace je dosáhnout pohotovosti zdravotnické služby k začátku operace.

Zdravotnická služba frontu zabezpečuje přesuny operačních svazů a svazků frontu. Během přesunů je hlavním úkolem zabezpečení odborné lékařské pomoci vojskům s cílem ponechat zdravotnickým praporům svazků (samostatným zdravotnickým oddílům) možnost sledovat vojska a včas se soustředit v novém prostoru.

Při přesunech armády poskytují odbornou lékařskou pomoc zdravotnické oddíly na vzdálenost 60—80 km od sebe.

Jedním z úkolů zdravotnické služby frontu v období přípravy k operaci je přímým novým zařízením do sestavy frontu.

Zdravotnická služba dále kontroluje fyzický a hygienicko-epidemiologický stav doplňků a navrhuje jejich racionální rozdělování mezi druhy vojsk v závislosti na fyzickém stavu a úrovni přípravy.

Před začátkem útočné operace se část samostatných zdravotnických oddílů frontu vyčleňuje pro posílení armád a ostatní se soustřeďují do zálohy náčelníka zdravotnické služby. Tato záloha se umísťuje na směr hlavního úderu frontu bezprostředně za armádami prvního operačního sledu a je určena pro posilování armád a pro likvidaci ohnisek hromadných zdravotnických ztrát v hloubce týlového pásma frontu.

Při zahájení útočné operace se léčebná zařízení frontu rozděluje podle charakteru úkolů na dvě skupiny. První skupina ne-

mocnic vytváří nemocniční základnu, druhá skupina představuje zálohu, která je připravena během operace rozvinout další nemocniční základnu. Velikost jednotlivých skupin nemocnic může být různá a závisí na celkovém lůžkovém fondu frontu a na vzniklé situaci.

Počet nemocničních základů závisí na šířce útočného pásma frontu, operačním učením frontu a organizaci přísunu materiálních prostředků. Nejčastěji se nemocniční základny rozvíjejí na směr činnosti každé armády prvního sledu poblíž armádních automobilních silnic, nebo hlavních tahů železnice.

Lůžkový fond nemocničních základů se určuje podle propočtu zdravotnických ztrát na příslušném odsunovém směru.

Manévr silami a prostředky hygienicko-protiepidemické služby se organizuje tak, aby jedna část těchto prostředků byla vyčleněna pro případné posilování armádních prostředků a k dokončení jimi započaté práce, zatímco druhá část organizuje hygienická a protiepidemická opatření v hloubce frontového týlu a zabezpečuje náročnější laboratorní vyšetření.

Zdravotnické odsunové prostředky frontu se částečně přidělují armádám a ostatní jsou v záloze náčelníka zdravotnické služby frontu. Zálohu pak využívá náčelník pro odsuny zasažených a nemocných z ohnisek hromadných ztrát v týlovém pásmu frontu a pro urychlení odsunů na tom či onom odsunovém směru.

Frontové zdravotnické sklady se rozmísťují v předem určených frontových základnách.

Zdravotnická služba frontu má v průběhu útočné operace tyto úkoly:

- včasné uvolnění zdravotnických praporů (samostatných zdravotnických oddílů armády, frontu) od zasažených a nemocných;

- spolupráce se zdravotnickou službou armád při poskytování odborné lékařské pomoci zasaženým a nemocným;

- včasné vysunutí a rozvinování nových nemocničních základů;

- účast na likvidaci následků v důsledku nepřátelského použití prostředků hromadného ničení;

- hygienická a protiepidemická opatření;

- uskutečnění manévru silami a prostředky zdravotnické služby by podle vyvíjející se situace.

Náčelník zdravotnické služby armády a frontu řídí odsun zasažených a nemocných ze zdravotnických praporů (samo-

statných zdravotnických oddílů armády a frontu) do nemocničních základů armád-ními i frontovými zdravotnickými prostředky a dopravním letectvem frontu. Využívá též automobilních dopravních prostředků. Z celkového počtu připadá pro vzdušný odsun 10 %, odsun zdravotnickými odsunovými prostředky 50 % a ostatními dopravními prostředky 40 % zasažených a nemocných.

Při úspěšném rozvíjení operace se poskytuje zdravotnická pomoc zasaženým a léčení v blízkosti ohnisek napadení. Zde se rozvíjí zdravotnické prapory (samostatné zdravotnické oddíly). Není-li hospitalizace zasažených v prostoru ohniska možná, nebo je neracionální, odsunují se z těchto zdravotnických etap automobilními a případně i vzdušnými prostředky do nejbližší nemocniční základny.

Základní cíl manévru léčebně odsunovými prostředky frontu v průběhu útočné operace spočívá v zabezpečení nepřetržitě poskytování odborné a specializované lékařské pomoci. Toho dosahujeme včasným přesunem a rozvíjením nových nemocničních základů na každém odsunovém směru. Čas a místo rozvíjení nových nemocničních základů se určuje vzdáleností nově rozvíjených zdravotnických praporů (samostatných zdravotnických oddílů) od dříve rozvinutých nemocničních základů a nahromaděním zdravotnických ztrát. V průměru se nové nemocniční základny rozvíjejí na odsunovém směru každých 120–150 km. Na těchto směrech, kde jsou zdravotnické ztráty velké, může vzdálenost nemocniční základny od vojsk být i větší. V tom případě se na směru činnosti vojsk vysunují malé skupiny polních nemocnic, jejichž úkolem je přijímat zasažené a poskytovat jim odbornou lékařskou pomoc.

Zasažení a nemocní se odsouvají do týlu státu po železnici v závislosti na její obnově.

Hlavním cílem hygienických a protiepidemických opatření v průběhu útočné operace je zabránit zavlečení infekčních nemocí do vojsk, zachovat potřebnou úroveň hygienického stavu vojsk a likvidovat následky napadení bojovými biologickými prostředky.

Hygienicko-epidemické zabezpečení má v průběhu operace tyto hlavní úkoly:

— nepřetržitý hygienicko-epidemiologický průzkum;

— lokalizace a likvidace odhalených ohnisek přenosných onemocnění a organizace protiepidemických opatření ve vojscích;

— kontrola dodržování hygienických norem ve vojscích;

— kontrola protiepidemického režimu při léčebně odsunovém zabezpečení.

Manévr protiepidemickými prostředky frontu bude mít hlavní cíl, jak neefektivněji zabezpečit uvedená opatření.

Hygienicko-epidemiologický průzkum vedeme zejména podél hlavních frontových komunikací a v prostorech rozmístění týlových základů, nemocničních základů a zdravotnických zařízení. V průběhu frontové útočné operace se protiepidemické útvary a zařízení frontu pohybují přímo za vojsky, spolupracují se zdravotnickou službou armády a v případě potřeby ji posilují, lokalizují a likvidují protiepidemická ohniska, odhalují nová a usku-tečňují protiepidemická opatření v hloubce týlového pásma frontu.

V případě napadení bojovými biologickými prostředky se zúčastňují jejich likvidace. Hlavním úkolem v tomto případě je zabránit rozšíření ohniska, zejména nebezpečných onemocnění a jejich zavlečení do sousedních útvarů. K tomu musí také směřovat hlavní úsilí protiepidemického zabezpečení frontu. V takovémto případě se k hospitalizaci zasažených (nemocných) vyčleňují zvláštní skupiny léčebných zařízení.

V útočné operaci podléhá velikost a struktura zdravotnických ztrát frontu značným výkyvům a závisí na charakteru a stupni bojového úsilí, počtu vojsk, jejich technickém vybavení, množství používaných prostředků hromadného ničení a na době trvání operace.

Zdravotnické ztráty frontu v útočné operaci mohou představovat hodnoty od 24–38 % (při trvání 10–12 dnů) do 28,0 do 42,5 % (při trvání 14–15 dnů) z početního stavu. Největší zdravotnické ztráty (až 60–70 % z počtu všech zdravotnických ztrát za operaci) můžeme očekávat v období plnění bližšího úkolu frontu, včetně jaderné přípravy nepřítelů.

Uvedu možnou strukturu zdravotnických ztrát ve frontové útočné operaci:

|                              |         |
|------------------------------|---------|
| — od jaderných zbraní . . .  | 45–50 % |
| — od střelných zbraní . . .  | 20–25 % |
| — od chemických zbraní . . . | 10–12 % |
| — od zbytkové radiace . . .  | 10–12 % |
| — od biologické zbraně . . . | 5–7 %   |
| — nemocní . . . . .          | 3–5 %   |

Z této struktury vyplývá, že z celkového počtu zdravotnických ztrát frontu může být 70 až 75 % ztrát v důsledku použití zbraní hromadného ničení.

Za zabezpečení svazů, velitelství nemocničních základů a frontových útvarů

a zařízení zdravotnickým materiálem zodpovídá náčelník zdravotnické služby frontu.

Výkonný orgán, který v rámci frontu materiálně technické zabezpečení zdravotnické služby organizace a který za ně náčelníkovi zdravotnické správy frontu bezprostředně zodpovídá, je náčelník farmacie a zdravotnické techniky.

Zdravotnická správa frontu organizuje a řídí zásobování svazů, velitelství nemocničních základů a frontových útvarů a zařízení (FÚZ). Zásobuje z frontových zdravotnických skladů. Tyto přiděluje zdravotnické správě frontu ministerstva národní obrany (HV) a to v počtu, který odpovídá úkolům zdravotnické služby v plánované frontové operaci.

V průběhu frontové operace jsou svazy zásobovány přísunem zdravotnického materiálu z vyčleněných pohyblivých oddělení zdravotnických skladů do polních armádních zdravotnických skladů prostředky týlu frontu, nebo si je odebírají armády svými dopravními prostředky.

Útvary a zařízení frontu jsou zabezpečovány zdravotnickým materiálem z těch zdravotnických etap, do kterých odsunují raněné a zasažené.

Zdravotnická správa frontu zabezpečuje svazy, velitelství nemocničních základů a útvary a zařízení frontu všemi druhy zdravotnického materiálu, které tvoří nomenklaturu materiálu běžné potřeby a nejdůležitějšími druhy polní zdravotnické výstroje.

V průběhu operace zásobuje převážně způsobem direktivním a jen v některých případech i podle požadavků podřízených. V obou případech bude převládat způsob zásobování celými zásobovacími jednotkami nebo soupravami.

Nadřízeným zásobovacím orgánem zdravotnické správy frontu je ministerstvo národní obrany, které zabezpečuje front zdravotnickým materiálem ze svých teritoriálních zdravotnických základů a v některých případech i přímo z výroby.

Zásoby frontového zdravotnického skladu tvoří zdravotnický materiál bojového zabezpečení, běžné potřeby, záloha hlavních druhů polní zdravotnické výstroje a zásoba náhradních dílů a materiálu pro opravy zdravotnického materiálu a techniky.

Tyto zásoby jsou určeny

— k zásobování v průběhu frontové operace,

— k doplnění pohyblivých a armádních zásob zdravotnického materiálu po skončení frontové operace.

Materiál, určený k doplnění pohyblivých a armádních zásob, slouží k doplnění zásob svazků, polních armádních zdravotnických skladů, útvarů a zařízení frontu po skončení frontové operace ve výši, kterou stanoví zástupce velitele pro týl. Tato výše odpovídá určenému procentu celkové výše zásob zdravotnického materiálu u jednotlivých etap a zařízení před zahájením frontové operace.